

IBKI Pog.088

27 MEI 2009

Jis/Jsc

Stem og.006

27 MEI 2009

Jis/Jsc

 INSPECTIE van
het **ONDERWIJS**

Kantoor Amersfoort
Berkenweg 11
Postbus 415
3800 AK Amersfoort

T (033) 422 54 00

F (033) 422 54 99

www.onderwijsinspectie.nl

Stem / IBKI
T.a.v. de heer J.A. Schouten
Postbus 2360
3430 DV NIEUWEGEIN

Datum 25 mei 2009
Uw brief van
Onderwerp Conceptrapport onderzoek examinering bij leveranciers 2009
Ons kenmerk 09-27809/GB/VS
Doorkiesnummer 033-422 54 24
E-mail N.vanSanten@owinsp.nl

Geachte heer Schouten,

Hierbij ontvangt u het conceptrapport van het onderzoek naar de kwaliteit van examenproducten en/of examendiensten bij leveranciers 2009.

De inspectie heeft dit onderzoek recentelijk bij uw organisatie uitgevoerd aan de hand van het onderzoeksprogramma dat gebaseerd was op uw examenaanbod en de opgave van ingekochte opleidingen door onderwijsinstellingen. In het conceptrapport vindt u de resultaten hiervan.

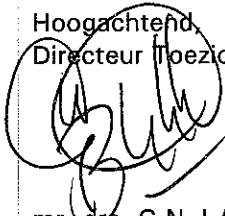
Eventuele feitelijke onjuistheden in de rapportage kunt u per brief kenbaar maken aan mevrouw Nicolien van Santen. Daarnaast verzoeken wij u een Word-versie van uw reactie per mail te versturen naar mevrouw Vicky Schreuder (V.Schreuder@owinsp.nl). Wilt u de feitelijke onjuistheden zo specifiek mogelijk benoemen, denkt u hierbij aan specificaties per pagina, per alinea en/of per regel.

Graag ontvangen wij uw reactie voor 8 juni 2009, ook indien u met het rapport instemt.

Na verwerking van eventuele onjuistheden ontvangt u een definitief rapport.

Het definitieve rapport wordt door de inspectie gepubliceerd op de website van de onderwijsinspectie.

Hoogachtend
Directeur Toezicht Beroepsonderwijs en Volwasseneneducatie / Examens

mr. drs. G.N.J.A. Bukkems

Bijlage: Conceptrapport onderzoek examinering bij leveranciers 2009

STEM/ IBKI

**ONDERZOEK KWALITEIT
EXAMENINSTRUMENTEN
EN EXAMENDIENSTEN
EXAMENLEVERANCIERS 2009**

Concept

Amersfoort, mei 2009

VASTSTELLING RAPPORT

Dit rapport bevat de resultaten van het onderzoek naar de kwaliteit van de examinering dat op 9 april 2009 plaats vond bij STEM/ IBKI.

Het rapport is vastgesteld op < datum > .

Reproductie van het rapport zonder toestemming van de inspectie of de leverancier vindt niet plaats anders dan in zijn volledige vorm.

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE 5

1. **AANBOD INSTRUMENTEN EN/OF DIENSTEN 7**
2. **RESULTAAT BEOORDELING 9**

BJLAGE 1: STANDAARDEN VOOR ONDERZOEK BIJ EXAMENLEVERANCIERS 13

1.1. Inleiding

Onderwijsinstellingen kopen exameninstrumenten en/of examendiensten in bij examenleveranciers. De onderwijsinstelling is verantwoordelijk voor de examenkwaliteit en dus ook voor de kwaliteit van de ingekochte exameninstrumenten en/of examendiensten. Deze instrumenten en diensten worden uit oogpunt van doelmatigheid door de Inspectie van het Onderwijs (hierna: inspectie) één keer onderzocht bij de leverancier en niet bij alle inkopende instellingen. Als de inkopende instelling het ingekochte product en/of dienst ongewijzigd inzet in de examinering, dan wordt het beoordelingsresultaat in het onderzoeksrapport van de examenleverancier overgenomen in het rapport van het onderzoek naar de examenkwaliteit bij de instelling zelf, zonder dat aanvullend onderzoek nodig is.

Het onderzoek bij de examenleveranciers vindt plaats op basis van het waarderingskader kwaliteit examinering, onderdeel van het Toezichtkader bve 2009. Het beperkt zich voor de exameninstrumenten tot de standaarden over de uitstroomeisen (standaard 3) en de toetstechnische eisen (standaard 4). Als de leverancier examendiensten levert dan zijn de standaarden over deskundigheid (standaard 2), de afname en beoordeling (standaard 5, uitgezonderd het aspect "diplomering") én de borging van de examenkwaliteit (standaard 6) van toepassing. Zie hiervoor Bijlage 1.

STEM/IBKI levert exameninstrumenten en examendiensten.

1.2. Onderzoek

Uitgangspunt voor het onderzoek bij STEM/ IBKI was het exameninstrumentarium en de informatie over de examendiensten. Op locatie vonden gesprekken plaats met onder andere constructeurs, vaststellers, assessoren, vertegenwoordigers uit de examencommissie en het management.

Tijdens deze gesprekken zijn de voorlopige uitkomsten van de productbeoordelingen en het vooronderzoek naar de examendiensten besproken en werd relevante aanvullende documentatie onderzocht. Ter afsluiting vond een gesprek plaats met het management van de organisatie.

In de volgende tabellen staat een overzicht van de onderzochte exameninstrumenten en examendiensten.

Tabel 1. Overzicht van de onderzochte Eindtermgerichte opleidingen

Crebo	Deelkwalificatie	Product/ dienst	Crebo	Opleiding	Leerweg
50789	Specialisatie BA	P/D	10181	Diagnosetechnicus bedrijfsauto's	BBL
50781	Bedrijfsautotechniek 3	P/D	10205	Eerste bedrijfsautotechnicus	BBL
50779	Beroepsvorming M + C-branche 3	P	10205	Eerste bedrijfsautotechnicus	BBL
50779	Beroepsvorming M + C-branche 3	P	10206	Eerste autotechnicus	BBL
50782	Personenautotechniek 3	P/D	10206	Eerste autotechnicus	BBL

50784	Beroepsvorming M + C-branche 2	P	10222	Bedrijfsautotechnicus	BBL/ BOL
50786	Bedrijfsautotechniek 2	P/D	10222	Bedrijfsautotechnicus	BBL
50784	Beroepsvorming M + C-branche 2	P	10223	Autotechnicus	BBL/ BOL
50787	Personenautotechniek	P/D	10223	Autotechnicus	BBL
56042	Beroeps- en attitudevorming mobiliteitsbranche	P	10888	Assistent mobiliteitsbranche	BBL
56043	Orientatie op de wereld van de mobiliteit	P	10888	Assistent mobiliteitsbranche	BBL
56044	Algemene vaktechniek	P/D	10888	Assistent mobiliteitsbranche	BBL
56045	Vaktechniek assistent autotechniek	P/D	10888	Assistent mobiliteitsbranche	BBL
56046	Vaktechniek bedrijfsautotechniek	P/D	10888	Assistent mobiliteitsbranche	BBL
56047	Vaktechniek assistent tweewielertechniek	P/D	10888	Assistent mobiliteitsbranche	BBL
56050	Vaktechniek assistent snelservice	P/D	10888	Assistent mobiliteitsbranche	BBL

Tabel 2. Overzicht van de onderzochte Competentiegerichte opleidingen

Crebo	Kwalificatie	Product/ dienst	Opleiding en uitstroom	Leerweg
93410	Autotechniek (Autotechnicus)	P/D	Autotechnicus	BOL/BBL
93430	Autotechniek (Technisch specialist personenauto's)	P/D	Technisch specialist personenauto's	BOL/BBL
93440	Bedrijfsautotech niek (Bedrijfsautotech nicus)	P/D	Bedrijfsautotechnicus	BOL/BBL

Voor de competentiegerichte opleidingen in tabel 2 levert Stem/IBKI uitsluitend de beroepsgerichte kerntaken in de vorm van exameninstrumenten en examendiensten. Voor talen en leren, loopbaan en burgerschap (LLB) levert Stem/IBKI geen examenproducten en examendiensten. De instrumenten voor talen zullen bij de instelling worden opgevraagd en beoordeeld. Voor leren, loopbaan en burgerschap vraagt de inspectie een verantwoording op bij de instelling.

2

RESULTAAT BEOORDELING

2.1. Inleiding

In onderstaande tabel zijn de oordelen over de onderzochte exameninstrumenten en/of examendiensten weergegeven. Het onderzoek is uitgevoerd aan de hand van de relevante standaarden van het waarderingskader kwaliteit examinering uit het Toezichtkader bve 2009.

De paragraaf 'Toelichting beoordeling exameninstrumenten en examendiensten' bevat een toelichting op de oordelen.

Tabel 3. Overzicht van de beoordeling van eindtermgerichte producten en/of diensten

Crebo	Deelkwalificatie	Product/dienst	2. Deskundigheid betrokkenen	3. Instrumentarium: uitstroomeisen	4. Instrumentarium: toetstechnisch	5. Deugdelijkheid examenprocessen	6. Borging processen
50789	Specialisatie BA	P/D	V	V	V	V	V
50781	Bedrijfsautotechniek 3	P/D	V	V	V	V	V
50779	Beroepsvorming M + C-Branche 3	P	-	N	N	-	-
50782	Personenautotechniek 3	P/D	V	V	V	V	V
50784	Beroepsvorming M + C-Branche 2	P	-	N	N	-	-
50786	Bedrijfsautotechniek 2	P/D	V	V	V	V	V
50787	Personenautotechniek	P/D	V	V	V	V	V
56042	Beroeps- en attitudevorming mobiliteitsbranche	P	-	N	N	-	-
56043	Orientatie op de wereld van de mobiliteit	P	-	V	V	-	-
56044	Algemene vaktechniek	P/D	V	V	V	V	V
56045	Vaktechniek assistent autotechniek	P/D	V	V	V	V	V
56046	Vaktechniek bedrijfsautotechniek	P/D	V	V	V	V	V
56047	Vaktechniek assistent tweewielertechniek	P/D	V	V	V	V	V
56050	Vaktechniek assistent snelservice	P/D	V	V	V	V	V

V = voldoende / O = onvoldoende / - = niet van toepassing
N = nader onderzoek bij de instelling is nodig alvorens een oordeel gegeven kan worden.
Een nadere invulling van het instrument is nodig.

Tabel 4. Overzicht van de beoordeling van competentiegerichte producten en/of diensten

Crebo	Opleiding en uitstroom	Product/dienst	2 Deskundigheid betrokkenen	3 Instrumentarium: uitstroomeisen	4 Instrumentarium: toetstechnisch	5 Deugdelijkheid examenprocessen	6 Borging processen
c93410	Autotechniek (Autotechnicus)	P/D	V	N	N	V	V
c93430	Autotechniek (Technisch specialist personenauto's)	P/D	V	N	N	V	V
c93440	Bedrijfsautotechniek (Bedrijfsautotechnicus)	P/D	V	N	N	V	V
V = voldoende / O = onvoldoende / - = niet van toepassing N = nader onderzoek bij de instelling is nodig alvorens een oordeel gegeven kan worden. Een nadere invulling van het instrument is nodig.							

Voor de competentiegerichte opleidingen in tabel 4 levert Stem/IBKI uitsluitend de beroepsgerichte kerntaken in de vorm van exameninstrumenten en examendiensten. Voor talen en leren, loopbaan en burgerschap (LLB) levert Stem/IBKI geen examenproducten en examendiensten. De instrumenten voor talen zullen bij de instelling worden opgevraagd en beoordeeld. Voor leren, loopbaan en burgerschap vraagt de inspectie een verantwoording op bij de instelling.

2.2. Toelichting beoordeling van de exameninstrumenten en/of examendiensten

2.2.1. Beoordeling exameninstrumentarium en/of examendienst eindtermgericht (bij tabel 3)

De hieronder opgenomen deelkwalificaties zijn van voldoende kwaliteit:

- 50789 Specialisatie BA
- 50781 Bedrijfsautotechniek 3
- 50782 Personenautotechniek 3
- 50786 Bedrijfsautotechniek 2
- 50787 Personenautotechniek
- 56043 Oriëntatie op de wereld van de mobiliteit
- 56044 Algemene vaktechniek
- 56045 Vaktechniek assistent autotechniek
- 56046 Vaktechniek bedrijfsautotechniek
- 56047 Vaktechniek assistent tweewielertechniek
- 56050 Vaktechniek assistent snelservice

Voor alle hierboven opgenomen deelkwalificaties geldt:

Het exameninstrumentarium voldoet inhoudelijk aan de uitstroomeisen en aan de toetstechnische eisen.

Een algemeen aandachtspunt voor al deze deelkwalificaties betreft de beoordelingscriteria. Een nadere specificatie is gewenst. De op papier vastgelegde beoordelingscriteria bij de praktijktoetsen zijn globaal, waardoor het voor een buitenstaander niet duidelijk is hoe de eindwaardering ontstaat. De praktijktoetsing van de eindtermen vindt in ieder geval altijd plaats in de simulatie. De beoordelaars zijn verplicht om de beoordelaarstraining te volgen. Deze verplichte beoordelaarstraining bevat nadere richtlijnen en leert beoordelaars om te gaan met de gestandariseerde formulieren en biedt waarborgen dat de beoordelingscriteria goed worden geïnterpreteerd.

De examendienst voldoet aan de borging van de deskundigheid van betrokkenen, de deugdelijkheid van de afname van de examenprocessen en de beoordeling. Ook de borging van de examinering voldoet. STEM/ IBKI heeft een goed functionerend kwaliteitsmanagementsysteem. Deze opmerking is niet van toepassing op deelkwalificatie 56043, omdat voor deze deelkwalificatie alleen exameninstrumenten worden geleverd.

Hieronder volgt een toelichting op de drie deelkwalificaties die niet te beoordelen zijn:

50779 Beroepsvorming M + C-Branche 3

50784 Beroepsvorming M + C-Branche 2

56042 Beroeps- en attitudevorming mobiliteitsbranche

Voor de drie hierboven genoemde deelkwalificaties geldt het volgende.

Voor het exameninstrumentarium kan geen eindbeoordeling worden gegeven op het punt van de uitstroomeisen. Er is nadere informatie nodig, die bij de instelling opgevraagd zal worden. Een overgroot deel van de eindtermen wordt in de BPV beoordeeld: voor de BPV beoordeling zijn echter geen opdrachten beschikbaar; die moeten in de context van de praktijk worden ingevuld. De cesuur is niet vermeld. Hierdoor kan de Inspectie van het Onderwijs de dekkingsgraad van de uitstroomeisen niet vaststellen. Voor deze instrumenten en diensten is derhalve nader onderzoek bij de instelling nodig.

Voor het exameninstrumentarium kan evenmin een eindbeoordeling worden gegeven op het punt van de toetstechnische eisen. Voor alle drie de deelkwalificaties is het volgende van toepassing. Bij de theoretische toetsen is het antwoordmodel correct.

De eindtermen die uitsluitend in de BPV worden beoordeeld bevatten echter geen opdrachten of criteria voor zogenaamde passende werkzaamheden. De opdrachten worden op verzoek van het onderwijs- en beroepenveld in de beroepscontext ingevuld. De beoordelingscriteria van de BPV toets bevatten geen duidelijke richtlijn voor de beoordelaar die aangeeft wanneer een eindterm/prestatie ZG/ G, V of O is. Verder is niet duidelijk hoe de eindwaardering ontstaat.

2.2.2. Beoordeling exameninstrumentarium en/of examendienst competentiegericht (bij tabel 4)

De hieronder opgenomen competentiegerichte exameninstrumenten kunnen nog niet beoordeeld worden.

93410 Autotechnicus

93430 Technisch specialist personenauto's

93440 Bedrijfsautotechnicus

Voor het exameninstrumentarium kan niet worden vastgesteld of voldaan wordt aan de uitstroomeisen. Er is nadere informatie nodig, die bij de instelling opgevraagd zal moeten worden. Het competentiegericht instrumentarium bestaat uit proeves per kerntaak en BPV toetsing. De prestatie-indicatoren worden in de praktijk door middel van proeves en in de

BPV beoordeeld. De prestatie-indicatoren zijn gekoppeld aan de competenties maar voor de BPV beoordeling zijn geen opdrachten beschikbaar. Die BPV opdrachten moeten in de context van de praktijk worden ingevuld. Hierdoor kan de Inspectie van het Onderwijs de dekkingsgraad van de uitstroomeisen nog niet vaststellen. Dat geldt ook voor de cesuur. Voor deze instrumenten en diensten is nader onderzoek bij de instelling nodig alvorens een oordeel gegeven kan worden.

Bij de kwalificatie Technisch specialist (93430) ontbreekt een aantal prestatie-indicatoren die reeds op niveau 3 in de proeve zijn getoetst. Dit dient duidelijker verantwoord te worden.

Voor het exameninstrumentarium kan evenmin worden vastgesteld of voldaan wordt aan de toetstechnische eisen. Er is nadere informatie nodig, die bij de instelling opgevraagd zal moeten worden.

Er ontbreken BPV opdrachten en instructies voor de deelnemer. Het is daarom niet mogelijk om vast te stellen wat de deelnemer daadwerkelijk doet tijdens de BPV, of de werkprocessen aan de orde komen en of de daarbij behorende prestatie-indicatoren op een realistische manier getoetst worden. De deelnemer wordt onvoldoende geïnformeerd over de gang van zaken in de BPV. Beoordelingscriteria bevatten geen norm, het is niet duidelijk hoe eventuele deelwaarderingen leiden tot een eindwaardering. Hier heeft STEM/IBKI geen zicht op. De setting van de PvB is variabel, de afnamecondities zijn duidelijk beschreven. STEM/ IBKI biedt trainingen voor examinatoren en beoordelaars aan; deze bevat richtlijnen over de wijze waarop de prestaties van deelnemers beoordeeld moeten worden. Bij inkoop zijn de beoordelingsinstructies te summier en is het de vraag of men tot een goede beoordeling komt voorzover producten gekocht worden zonder training. Voor een niet getrainde examinerator is het moeilijk om de prestaties objectief te beoordelen en de 'kruisjeslijst' goed in te vullen.

De proeves die door IBKI worden afgenomen in de gecontroleerde omgeving voldoen aan de toetstechnische eisen. Informatie voor de deelnemer en afnamecondities zijn goed. De beoordeling bevat, middels opgeleide beoordelaars, voldoende richtlijnen om tot een goede beoordeling te komen.

De kwaliteit van het aangeleverde materiaal geeft als format vertrouwen, het is gedegen opgezet en geschikt om als kadertoets in te kunnen zetten.

Voor de competentiegerichte opleidingen levert Stem/IBKI uitsluitend de beroepsgerichte kerntaken in de vorm van exameninstrumenten en examendiensten. Voor talen en leren, loopbaan en burgerschap (LLB) levert Stem/IBKI geen examenproducten en examendiensten. De instrumenten voor talen zullen bij de instelling worden opgevraagd en beoordeeld. Voor leren, loopbaan en burgerschap vraagt de inspectie een verantwoording op bij de instelling.

De examendienst voldoet aan de borging van de deskundigheid van betrokkenen, de deugdelijkheid van de afname van de examenprocessen en de beoordeling. Ook de borging van de examinering voldoet. STEM/ IBKI heeft een goed functionerend kwaliteitsmanagementsysteem.

BIJLAGE 1: STANDAARDEN VOOR ONDERZOEK BIJ EXAMENLEVERANCIERS

Standaarden Toezichtkader BVE 2009	Leverancier profiel A	Leverancier profiel B	Leverancier profiel C
Standaard 1: Het beroepenveld heeft vertrouwen in de examenkwaliteit.			
Standaard 2: De deskundigheid van betrokkenen ¹ is geborgd.			
Standaard 3: Het exameninstrumentarium voldoet inhoudelijk aan de uitstroomeisen.			
Standaard 4: Het exameninstrumentarium voldoet aan de toetstechnische eisen.			
Standaard 5: De examenprocessen van afname en beoordeling (<i>en diplomering</i> ²) zijn deugdelijk.			
Standaard 6: De examinering is voldoende geborgd.			
Standaard 7: De instelling voldoet aan de wettelijke vereisten rondom examinering.			

Profiel A: de leverancier levert uitsluitend examentoetsen.

Profiel B: de leverancier verzorgt uitsluitend examenafnames en de beoordeling daarvan. Deelnemers leggen een examen af dat niet door de leverancier zelf is ontwikkeld.

Profiel C: de leverancier levert examentoetsen en levert als dienst de examenafname en beoordeling van examens.

Het volledige Toezichtkader bve 2009 is te vinden op www.onderwijsinspectie.nl

¹ Het betreft hier de deskundigheid van de betrokkenen bij de afname en de beoordeling

² Diplomering is voorbehouden aan onderwijs- en exameninstellingen in het bezit van een crebolicentie.